

03

2022

SEPTEMBER

24. ROČNÍK

ZALOŽENÉ
1999

POKOJ A DOBRO

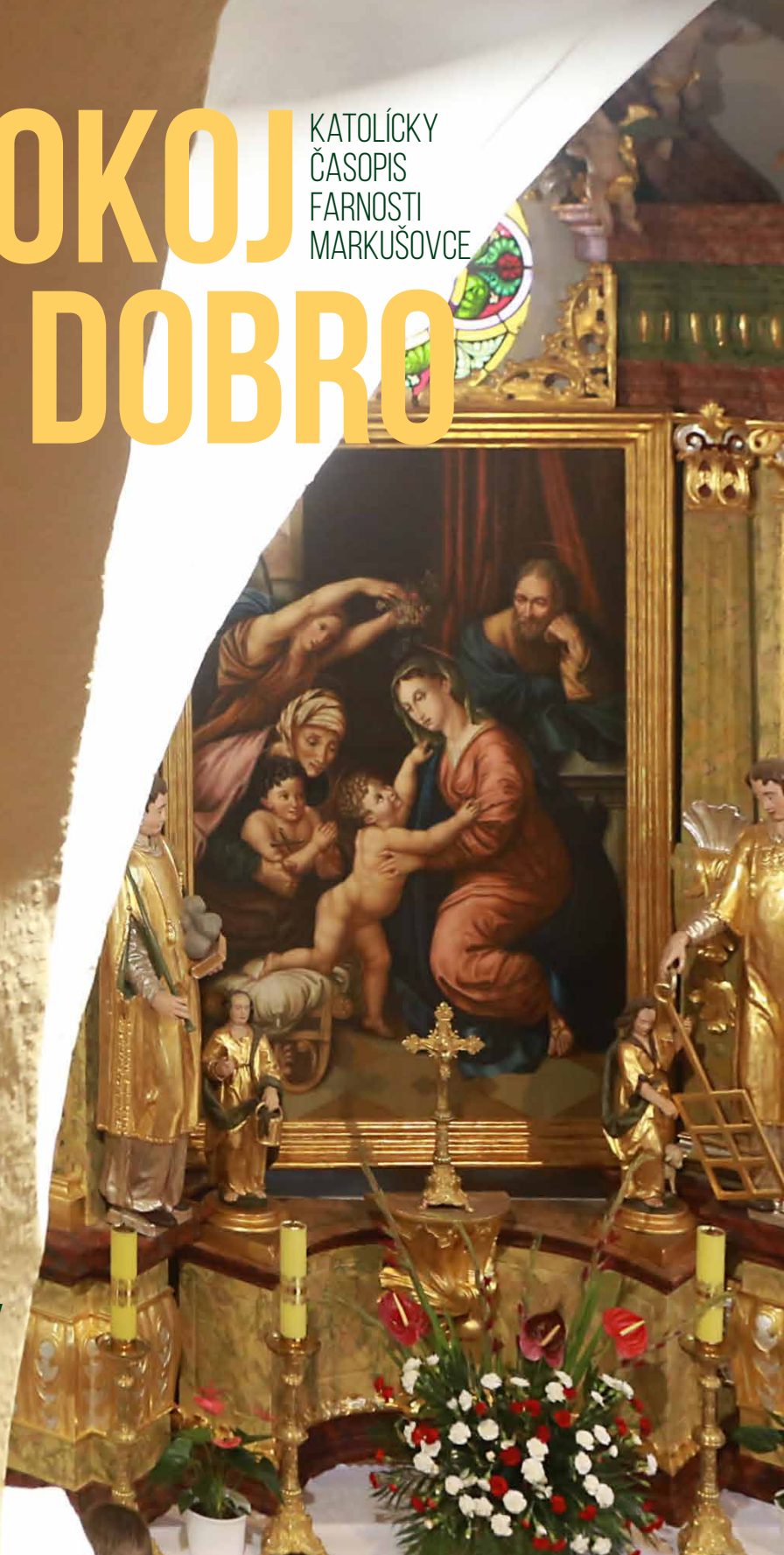
KATOLÍCKY
ČASOPIS
FARNOSTI
MARKUŠOVCE

03 SV. MICHAL
ARCHANJEL

08 BYŤ MISIONÁROM
TAM, KDE SI

14 ROK OD NÁVŠTEVY
PÁPEŽA

*Z kostola v Tepličke.
Foto: Peter Lazor*

MILÍ ČITATELIA!

Z viacerých strán počuť, že momentálne žijeme v takzvanej fluidnej, čiže tekutej spoločnosti.

Znamená to, že všetko sa rýchlo mení a všeobecne platné hodnoty sa spochybňujú. Človek sa nevie ukotviť a stráca pevné body.

V posledných dvoch mesiacoch nás opustili dve významné osobnosti. **Kardinál Jozef Tomko** vo veku 98 rokov (8. augusta 2022) a **britská kráľovná Alžbeta II.** vo veku 96 rokov (8. septembra 2022). Odišli dva symboly cirkevnej a svetskej moci.

Mať moc, postavenie a vplyv je veľmi krehká záležitosť. Môže priniesť veľa dobrého, ale naopak aj veľa zlého. Veľmi záleží od toho, ako sa osobnosť, ktorá získa vplyv, prejaví a rozvinie svoje charakterové vlastnosti. Nikto nemôže za to, do akých pomerov sa narodí. Dôležité je však to, čo so svojím statusom urobí. Tieto dve osobnosti mali tú milosť, že dokázali svoje dary, talenty, rodinné zázemie uchopiť správnym spôsobom. Čo je však pozoruhodné a pre nás všetkých inšpiratívne a povzbudzujúce, v mnohom si boli podobní. A v mnohom nám môžu byť vzorom.

Mali výborné vzdelanie, ovládali viaceré jazyky, svoje schopnosti zužitkovali v službe ľuďom, ku ktorým pristupovali so značnou dávkou pokory, boli rozvážni, múdri a opierali sa o vieru v Boha. U kardinála sa hlboko žitá viera v Boha aj očakáva. Je miło prekvapujúce, keď to vnímame aj u kráľovnej, ktorá sa na Vianoce 2014 vyjadrila takto: „*Život Ježiša Krista, Kniežaťa pokoja, je pre mňa zdrojom inšpirácie a vzťahným bodom môjho života. Je vzorom zmierenia a odpustenia, rozpál ruky darujúc lásku, toleranciu a uzdravenie. Jeho príklad ma naučil snahe rešpektovať a ctiť si hodnotu každého človeka akéhokoľvek vierovyznania.*“

Každý z nás sa môže ocitnúť v situácii, keď má moc nad iným človekom – v práci, v škole, alebo v súkromí. Či už ako rodič voči dieťaťu, učiteľ voči žiakovi, bohatší voči chudobnejšiemu, vzdelanejší voči menej bystrému, schopnejší voči menej zručnému... a to je presne tá príležitosť zachovať sa pokorne, ľudsky, láskavo a prívetivo, nepohrdavo a nie zneužívajúco voči druhej strane. Sami to však len ťažko zvládneme. Na to potrebujeme Božiu milosť a požehnanie a tiež každodenný tréning. K tomu nám môže veľmi dobre pomôcť pevné zakotvenie v správne pochopených konzervatívnych hodnotách.

Požehnaný jesenný čas za celú redakciu praje

MONIKA HODNICKÁ

šéfredaktorka
monika.hodnicka@gmail.com

Markušovský kostol. Foto: Peter Lazor

SVÄTÝ MICHAL ARCHANJEL

PATRÓN NAŠEJ FARNOSTI, NAŠEJ OBCE MARKUŠOVCE

Sv. Michal Archanjel, bráň nás v boji proti zlu a úkladom diabla... touto modlitbou pred svätými omšami už dlhé roky Markušovčania prosia o pomoc svojho patróna, tak vzácneho. Práve jeho si Boh od vekov vyvolil za nebeského vojaka – archanjela, ktorý s Božou mocou vrhol z neba pyšného Lucifera, ktorý odmietol slúžiť Bohu.

„*Na nebi sa strhol boj, archanjel Michal a jeho anjeli bojovali proti drakovi. Bojoval drak i jeho anjeli, ale neobstáli a už nebolo pre nich miesto v nebi.*“ Touto staťou vo Svätom písme v Zjaveniach sv. apoštola Jána (v Apokalypse) (Zjv 12, 7-8) a v kontexte Jánových spisov znamená, že sv. Michal porazí a zničí antikrista, podobne ako to urobil na začiatku s Luciferom.

Akého mocného orodovníka máme v našej farnosti, ku ktorému už naši prarodičia, rodičia, my a po nás snáď i ďalšie generácie budú udržiavať túto tradíciu. Je patrónom v boji proti pokušeniam a diablovi, patrón rytierov, vojakov, obchodníkov, parašutistov, policajtov, námorníkov, lekárníkov, krajčírov, chudobných a zomierajúcich, patrónom pri búrke a zlom počasí.

Kresťanská tradícia na základe určitých pasáží zo Svätého písma dala svätému Michalovi štyri úrady:

- bojovať proti satanovi;
- zachraňovať duše veriacich z moci satana, osobitne v hodine smrti;
- ochraňovať Boží ľud – židov v Starom zákone, kresťanov a Cirkev v Novom zákone;
- sprevádzať duše ľudí zo sveta pred Boží súd (prevzaté zo životopisov svätých)

Pamätáme si, s akou veľkou úctou, láskou a obetou naši predkovia slávil tento sviatok, odpustovú slávnosť (kermes) 29. septembra procesiami, nosením obrazov, vitím a zdobením venčov, vyobliekaní v krojoch. Na slávnostnú svätú omšu a hostinu si pozývali svoju rodinu a známych.

Ako plynul čas, aj my sme upúšťali od týchto zvykov a tradícií. Vrátime sa k nim? Zmenšuje sa počet ľudí v kostole, stráca sa naša ochota pomáhať.

Prosme svätého Michala Archanjela o schopnosť počúvať svoje svedomie, aby naše skutky boli v súlade s Božou vôľou.

Anna Husárová, Markušovce

SYNODALITA A SYNODÁLNOSŤ

„Cirkev sa musí vždy reformovať“ (Ecclesia semper reformanda). Tento výrok podľa všetkého pochádza od sv. Augustína. Platí téza, že Cirkev sa musí neustále prehodnocovať, aby si zachovala čistotu učenia a praxe.

Výraznými hlásateľmi tejto tézy boli viacerí teológovia, ktorí boli ovplyvnení duchom Druhého vatikánskeho koncilu (1962 – 1965). Na samotnom koncile táto myšlienka rezonuje v konštitúcii *Lumen gentium*. Pápež František neustále hľadá spôsoby, ako naozaj previesť obnovu Cirkvi. Snaží sa reformovať Cirkev vo všetkých jej úlohách či inštitúciách. Jeho úmysel rozvinúť učenie Druhého vatikánskeho koncilu nie je možné spochybniť. Jedným z prínosov tohto koncilu bola myšlienka obnovy inštitútu synody. Preto nikoho nemohlo preväpčiť, že práve tomuto začal venovať veľkú pozornosť. V nedeľu 10. októbra 2021 otvoril vo Svätopeterskej bazilike vo Vatikáne tzv. synodálny proces.

Pre väčšinu ľudí je ešte stále slovo „synodalita“ úplne neznáme a nerozumie mu. Čo toto slovo znamená? Toto slovo znamená „spoločné putovanie“ a označuje dynamickú víziu Cirkvi, ktorá putuje naprieč dejinami za a so svojím Pánom, Ježišom Kristom. Ježiš, ktorý seba samého predstavuje ako cestu, nás nabáda, aby sme aj my tiež vyšli. Putovanie je o zmene pohľadu

a je teda hlboko duchovnou záležitosťou. Je to aj príležitosť k obráteniu, konverzii, nielen nás samých, jednotlivcov, ale aj celej Cirkvi. Sú však aj takí, ktorí sa stavajú k tomuto rezervovane a podozrivo a vidia v tom čosi príliš novátorské.

Dielo kresťanských mysliteľov, teológov prvého storočia naznačujú, že toto vedomie synodality bolo veľmi silné v celom 1. tisícročí. Napríklad sv. Cyprián, biskup v Kartágu v 3. storočí po Kristovi, zdôrazňuje potrebu, aby sa biskup radil s pokiaľ možno čo najširším množstvom seba zverených, to znamená, aby vo svojom rozhodovaní bral do úvahy názor všetkých, ktorí patria do jeho diecézy. Prvé tisícročie je bohatým zdrojom našich poznatkov o rokovaní synodálnych orgánov menších či väčších regiónov vtedajšieho kresťanstva. K zmene dochádza postupne a za prelomový bod môžeme stanoviť prelom 1. a 2. tisícročia. Postupne sa objavuje dôležitý posun, že za tých, čo môžu a majú sa v Cirkvi prihovárať, sú stále viac videní iba tí, ktorí prijali sviatosť kňazského svätenia. S tým súvisí aj naša dodnes rozšírená vízia,

s ktorou sa reálne stretávame, a podľa ktorej je farnosť a kostol záležitosťou farára. Čo je však vlastný synodálny proces, k čomu nás vedie? Jeho túžbou a cieľom je povzbudiť vo všetkých pokrstených vedomie toho, že sú nositeľmi Ducha Svätého, ktorý v nich prebýva a skrze nich sa chce prihovárať. Sú nositeľmi prorockého posolania Ježiša Krista a majú spoluzodpovednosť za Cirkev. V synodálnom procese sa majú uplatniť všetky cirkevné zložky, t. j. od biskupov a kňazov až po každého veriaceho, čiže „celý Boží ľud“. Ba čo viac, prípravné dokumenty zdôrazňujú, že treba pozývať do týchto stretnutí aj tých, ktorí opustili Cirkev z dôvodu vlastnej negatívnej skúsenosti s ňou, ako aj členov iných kresťanských cirkví alebo iných náboženstiev.

Celý synodálny proces sa odvíja od 10 tém (napríklad čo pre nás ako Cirkev znamená „spoločné putovanie“, či je hlas nejakej skupiny osôb v Cirkvi marginalizovaný, aká je realita spoluzodpovednosti za rozhodovacie procesy v našich cirkevných spoločenstvách). Príklad takéhoto postoja nám dáva pápež František, ktorý „počúva a hovorí“. Pri otvorení synody pápež František povedal: „*Prežívajme túto synodu v duchu modlitby, ktorou Ježiš vrúcne prosil Otca za svojich učeníkov, aby všetci boli jedno. K tomuto sme povolani: k jednote, k spoločenstvu, k bratstvu, ktoré sa rodí z vedomia, že nás objíma tá istá Božia láska. V jedinom Božom ľude teda kráčajme spoločne, aby sme zakúsili Cirkev, ktorá prijíma a žije dar jednoty a otvára sa hlasu Ducha.*“

Štefan Saloka, farár
foto: Adriana Lazorová

ARCHANJEL MICHAL A RYTIERSKA TRADÍCIA

V týchto dňoch si pripomíname sviatok sv. archanjela Michala, ktorý je patrónom kostola v Markušovciach. V sakrálnom umení je postava tohto svätca pomerne ľahko rozlíšiteľná. V kresťanskej tradícii je mu prisúdených viacero úloh, a to predovšetkým boj proti satanovi, ochrana Cirkvi, záchrana duší veriacich z moci zlého ducha a sprevádzanie duší zosnulých pred Boží súd. Z toho vychádzajú aj jeho atribúty, ktorými sú váhy a vojenská výzbroj, predovšetkým meč a prilba.

Vychádzajúc z týchto atribútov je archanjel Michal vo výtvarnom umení často zobrazovaný pri poslednom súde a v rukách drží váhy, na ktorých váži duše zosnulých. O čosi známejšie je však jeho zobrazovanie ako rytiera v brnení, s oštepom alebo s (ohnivým) mečom v ruke, ktorý šliape po drakovi (satanovi).

Táto charakteristika, ako i životopis a význam archanjela Michala v Cirkvi sú veriacim, zvlášť v našej farnosti, už dobre známe, a to iste i z článkov tohto časopi-

su. Pristavme sa teda práve pri postave sv. Michala ako rytiera, aby sme si mohli priblížiť i svetový rozmer tohto jeho vyobrazenia. Na to sa však musíme na chvíľu vrátiť v čase do obdobia stredoveku, kedy rytierstvo zanechalo v súdobej spoločnosti nezmazateľné stopy. Tie sa prejavili aj vo výtvarnom umení a síce napodobňovaním rytierskeho ideálu v postavách svätcov, ktoré vnímame dodnes.

Rytierstvo ako životný štýl stredovekej nobility sa začal ob-

Obrázok: Francúzska obec s opátstvom Le Mont-Saint-Michel.
Zdroj: <https://en.wikipedia.org/wiki/Mont-Saint-Michel>

javovať v západnej Európe v priebehu 11. a 12. storočia, kedy sa rodila nová podoba kresťanského bojovníka, ktorého hlavným životným cieľom bolo bojovať za vieru a zomrieť za Krista. Rytierske námety boli obzvlášť rozšírené v 14. a na začiatku 15. storočia, a to predovšetkým pre svoju úlohu pri obrane slabých a kresťanstva. Táto ich funkcia bola prenesená do postáv svätcov, ktorí podľa stredovekého presvedčenia splňali všetky ideály svojej doby. Po príklad doznievajúcej rytierskej tradície v našom prostredí ešte na začiatku 16. storočia nemusíme chodiť ďaleko, stačí, ak sa pozrieme na epitaf Štefana Máriássyho v kostole v Markušovciach, ktorý zobrazuje zomrelého v rytierskej zbroji. Je azda táto „rytierska“ spojitosť s patrónom kostola sv. archanjelom Michalom náhodná? V každom prípade, iste stojí aspoň za povšimnutie.

Hoci vzhľadom na svetský charakter laických rytierskych rádov, osobný život rytierov neupravovala žiadna regula, spojenie laických rytierov s duchovnou sférou aj tak možno pozorovať vo viacerých rovinách. Vázby na duchovný život sa objavovali už na prvý pohľad, a to prostredníctvom samotných pomenovaní rádov. Patrónmi rádov sa síce stávali predovšetkým svätci, ktorí boli osobnými patrónmi alebo patrónmi krajiny, ale najčastejšie išlo práve o patrónov samotného rytierstva. Najznámejšími rytierskymi svätcami boli svätý Juraj a svätý Michal Archanjel, ale boju s drakom sa venovalo až okolo 30 ďalších svätcov. Patrónom rytiera, čiže kresťanského bojovníka, sa dokonca mohol stať každý svätec, ktorý akýmkoľvek spôsobom, a to nielen so zbraňou v ruke, bojoval za Boha a vieru.

Formálna kristianizácia inšigii jednotlivých rádov sa začala objavovať až od polovice 15. storočia a v tomto období sa postava svätca aplikovala aj v inšigiiach francúzskeho Rádu svätého Michala. Ten bol založený v roku 1469 a na osobu svätca mal veľmi silnú väzbu. Rád založil francúzsky kráľ Ľudovít XI. ako politickú protiváhu burgundského Rádu Zlatého rúna a veľmi úzko ho prepojil nielen so sv. archanjelom Michalom, ale aj s benediktínskym opátstvom na Hore svätého Michala (Mont Saint-Michel). Už preambula stanov odôvodnila založenie rádu poctou Stvoriteľovi, Panne Márii a svätému Michalovi. Ochranu opátstva sv. Michalom opätovne pripomínali aj niektoré články

v stanovách, v ktorých panovník napríklad nariadil povinné konanie bohoslužieb a všetkých ostatných duchovných obradov rytierov výlučne v tamojšom kostole; kancelárom rádu sa mohla stať iba duchovná osoba vo funkcii arcibiskupa alebo biskupa, ktorý zároveň musel byť doktorom teológie; všetky spoločné aktivity rytierov sa mali konať v deň sviatku svätého Michala, pričom jedným z ceremoniárov rádu bol aj rádový herold s menom Mont Saint-Michel a pod.

Väzbu na opátstvo a na patróna umocňuje aj legenda poukazujúca na strach z oceánu, podľa ktorej sa oceán pri Mont Saint-Michel rozostupoval dvakrát denne, a tak uvoľňoval ľuďom cestu. Keď jedného dňa voda nečakane zaliala utekajúci dav a vo vode zostala iba jedna tehotná žena, svätý Michal ju zachránil pred utopením. Žena na šírom mori porodila syna, dala mu napíť, a keď sa more rozostúpilo po druhýkrát, s pomocou svätca sa šťastne aj s dieťaťom vrátila na breh.

Nech teda aj nás v týchto časoch chráni Božia výzbroj, v ktorej je, nielen na oltárnom obraze v kostole v Markušovciach, odetý archanjel Michal, aby sme mohli čeliť našim životným strastiam tak, ako nabáda Sväté písmo: „(...) bedrá si prepášte pravdou, oblečte si pancier spravodlivosti a obujte si pohotovosť pre evanjelium pokoja! Pri všetkom si vezmite štít viery, ktorým môžete uhasiť všetky ohnivé šípy zloduha! A zoberte si aj prilbu spásy a meč Ducha, ktorým je Božie slovo!“ (Ef 6, 11-17).

Miroslava Lazníková, historička

Zdroje: HUŤKA, Miroslav. Reflexia rytierstva v stredovekej sakrálnej ikonografii na Slovensku. In: Rytierstvo –element v živote stredovekého človeka. Trnava : Trnavský historický spolok, 2004, 149 s.; GRAUS, Igor. K úlohám a postaveniu svätcov v laických rytierskych rádoch a záslužných vyznameniach. In: Svätec a jeho funkcie v spoločnosti III. Bratislava: Chronos, 2006, 332 s.; VNUČKO, Patrik Peter. Atribúty svätého Michala nás bezpečne sprevádzajú. In: Katolícke noviny. 29. 9. 2019 [online]

POPULARITA V KOLEKTÍVE

Každý z nás pozná aspoň jedného obľúbeného človeka. Pôsobí, akoby si s každým instantne rozumel, zaujíma nás, čomu venuje svoj čas, často ho pozorujeme zabratého do rozhovoru s rôznymi ľuďmi a sami ho mnohokrát spomíname, keď hovoríme o škole alebo o práci.

Foto: Adriana Lazorová

Panuje názor, že obľúbení alebo populárni ľudia majú v sebe zvláštnu príťažlivosť, atraktivitu a výnimočné vlastnosti, napríklad zmysel pre humor v každej situácii. Podľa výskumov sociálnych psychológov je však obľúbenosť ľudí vyvolávaná oveľa nenápadnejšími faktormi, ktoré vôbec nie sú veľkolepé alebo nezvyčajné. Ak chcete byť populárnejší v kolektíve v škole či v práci, môžete urobiť súkromný experiment a inšpirovať sa výsledkami ich výskumov. Cieľom je pritom autentický kontakt s inými ľuďmi.

BYŤ NA OČIACH

Čím častejšie sme vystavení určitému javu, tým viac si ho obľúbime. Ide o fenomén nazývaný efekt vystavenia, ktorý vysvetľuje, prečo máme radšej hudbu, seriály, filmy alebo chute, ktoré poznáme už od detstva a často sa v našom živote opakovali. Ak sa však opakujú príliš často, efekt bude opačný. Preto je potrebné nájsť tú správnu mieru. Pri osobných stretnutiach pridajte aj krátku konverzáciu, využite príležitosti vzájomných návštev. Počas online stretnutí si zapnite kameru, na sociálnych sieťach nepridajte iba smajlíky, ale aj komentáre.

KLÁŠŤ OTÁZKY

Úprimný záujem o iných ľudí je veľmi príťažlivý. Výskum ukazuje, že ľudia, ktorí počas komunikácie kladú otázky, sú pokladaní za lepších poslucháčov a lepších konverzačných partnerov. Prejavom aktívneho počúvania sú najmä otázky nadväzujúce na to, čo už bolo povedané – zisťuj-

te podrobnosti, zachytávajú detaily a pýtajte sa na pocity spojené s rôznymi zážitkami, o ktorých ľudia hovoria.

NEODOLATEĽNÝ ÚSMEV

Jednoduchý a predsa podceňovaný návod na zvýšenie miery obľúbenosti. Či chceme, alebo nie, ľudí neustále hodnotíme aj podľa ich vzhľadu. Atraktívnych ľudí pokladáme za kompetentnejších a zaujímavejších. A ako zvýšiť svoju atraktivitu za menej ako jednu sekundu? Podľa experimentov, pri ktorých ľudia hodnotili krásu tváří s úsmevom a s neutrálnym výrazom, jednoznačne iných ľudí priťahuje náš úsmev.

PRÍJEMNÁ SPOLOČNOSŤ

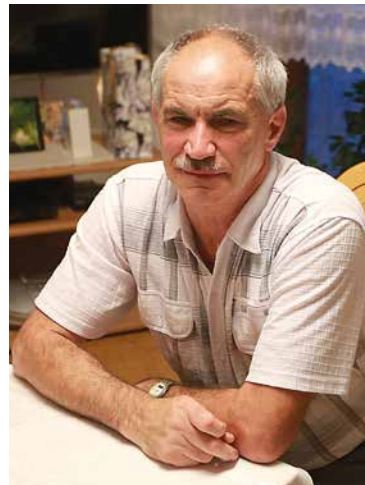
Populárni, alebo inak povedané, obľúbení ľudia, sú najmä tí, pri ktorých sa cítime príjemne. Priateľský, vreľý a pozitívny postoj v spojení s úprimnými komplimentmi sú správnym kokteilom na dosiahnutie obľúbenosti. Môžete nenápadne využiť aj spoločné stretnutia –vyberajte radšej zábavné aktivity (napríklad pri návšteve kina voľte komédiu). Keďže sa prezentujeme aj na sociálnych sieťach, je vhodné vyhnúť sa negatívnym prejavom, uštipačným komentárom alebo kritike, rovnako ako príliš osobným vyjadreniam, ktoré by mali čítať iba naši najbližší priatelia.

Bonusový tip na záver – pamätajte si mená. Bez zbytočných slov navyše tak novému kolegovi či spolužiakovi naznačíte, že je pre vás dôležitý.

Zuzana Klučárová, psychologička

BYŤ MISIONÁROM TAM, KDE SI

Pochádza z Chraste nad Hornádom, prisťahoval sa za manželkou na Tepličku, s ktorou vychovali štyri deti. Nestáva sa často, že človek, ktorý sa prisťahuje, získa dôveru prevažnej väčšiny obce. Podarilo sa mu to vďaka jeho aktívnemu prístupu k daniu v obci, ktorý rámcujú jeho charakterové vlastnosti. Spoľahlivý, starostlivý, nápomocný, nábožný. Tak ho vidia Tepličania. V máji oslávil šesťdesiatku. **Jozef Sendrej**

Do farnosti Markušovce patrí aj filiálka Teplička. Filiálky vo všeobecnosti zvyknú byť tak trochu „v závese“. Tento jav sa úspešne darí prekonávať v Tepličke, a to vďaka jej aktívnym farníkom. Až keď sa začalo oficiálne a verejne zaznamenávať, čo všetko sa tam deje a organizuje, človek spozorňuje a začne sa o obec zaujímať viac.

ZRODENIE ZÁPISKOV

Jozef sa vypracoval zo stavebného zámočníka na majstra odborného výcviku na Strednej odbornej škole v Spišskej Novej Vsi. Podarilo sa mu to vďaka absolvovaniu bakalárskeho a následne magisterského štúdia v Banskej Bystrici s doplnením pedagogického štúdia.

Okolo päťdesiatky začal cestovať, sem-tam aj do zahraničia. Pritom podotýka: „Vždy, keď som

v zahraničí a vojdem do kostola, som tam doma.“ Možno prelomovým sa stal zájazd z práce do Paríža (2011). Cestovanie ho upútalo, tak si robil priebežné zápisky, ktoré následne rozposlal aj ostatným účastníkom zájazdu. Tí to ihneď ocenili. Postupne začali k reportážam pribúdať aj fotky. Takýto aktívny prístup začal praktizovať aj pri putovaní na pútnické miesta.

SLUŽBA V CIRKVI

Dve dôležité udalosti mali významný vplyv na jeho aktívny duchovný a náboženský život.

Prvou bola púť v roku 2012 z Tepličky do Medžugoria. „TAM ma to veľmi oslovilo, vnútorne sa ma to dotklo,“ hovorí zamyslene. Druhou významnou udalosťou boli v roku 2014 ľudové misie v Tepličke. Spomína si na ne takto: „Po skončení misií u nás misionári odkázali: ‚My odchádzame a vy tu ostávate misionármi,‘ to bol moment, ktorý ma zasiahol. Zapísal som si, čo bolo každý deň počas misií a rozhodol som sa, že o tom napíšem do farského časopisu.“

Svojím prvým článkom – o Misiách 2014 – „vstúpil“ do časopisu Pokoj a dobro. A tak začala aktívna redakčná spolupráca.

AKTÍVNY OBČAN OBCE

Keď prišiel pán Sendrej na Tepličku, postupne si získal Tepličanov. Od roku 2014 sa stal členom hospodárskej rady. Tepličania mu takto vyjadrili svoju dôveru a dnes o ňom hovoria, že čo sa týka prác v kostole a jeho okolí, patrí k „motorom“ obce. Ako sám tvrdí: „V hospodárskej rade som

našiel, druhú rodinu. Na Tepličke mi záleží. Ďakujem predchádzajúcim generáciám za všetko, čo tu pre nás zanechali. Preto je aj našou povinnosťou priložiť ruku k dielu a tiež zanechať niečo hodnotné pre ďalšie generácie.“

CTITEĽ SV. FILOMÉNY

Púte sú srdcovou záležitosťou pána Sendreja. Zakaždým si z nich odnáša duchovnú posilu a inšpiráciu, ktorú ihneď zhmotňuje do reportáže. Jeho prvá cesta na horu Butkov (2018) zasiala v ňom semienko úcty k sv. Filoméne. Na púti ich sprevádzal kňaz a historik dp. Hromjak, ktorý im položil dôležitú otázku: „Poznáte Filoménu?“ A tak sa začal písať Jozefov príbeh úcty k tejto svä-

tici a po oboznámení sa s jej životom vstúpil do Arcibratstva sv. Filomény. S veľkým zanietením rozpráva o sanktuáriu sv. Filomény, ktoré sa nachádza v Taliansku pri Neapole. Aj o centre Arcibratstva sv. Filomény v Spišskom Podhradí, v ktorom sa nachádza relikvia sv. Filomény.

JUBILANT

K záľubám jubilanta Jožka patria: šport, knihy a je domácim kutilom. No určite najväčším koníčkom sú KRONIKY. Nielen Tepličania, ale aj celá farnosť môže byť vďačná za to, že sa našiel zanietený farník, ktorý podrobne mapuje dianie v obci. Zanecháva tak spomínané dedičstvo pre ďalšie generácie. Aj keď ho mrzí, že ponovembrová eufória z roku 1989 spôsobila vyprázdňovanie lavíc v kostole, o to viac je potrebné sa angažovať vo farnosti a životom svedčiť o viere v Krista.

AKTÍVNY ČLEN REDAKČNEJ RADY ČASOPISU POKOJ A DOBRO

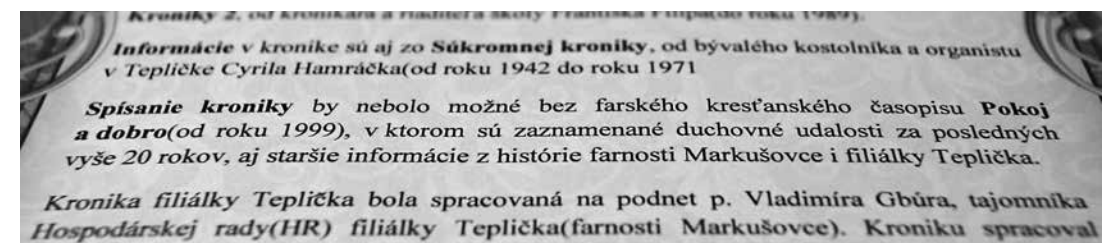
Vyberáme z príhovoru pre oslávenca od Márie Koňakovej, s ktorou veľmi rád spolupracuje:

„Osobne Ti chceme vyjadriť vďaka za farský časopis Pokoj a dobro. Tvojou zásluhou a spolupracou s redakciou a aktívnym prispievaním do obsahu časopisu sa duchovný život fíliálky Teplička zviditeľňuje v rámci celej markušovskej farnosti. Časopis je zároveň miestom, do ktorého sa dostávajú všetky vykonané diela. Tento zdanlivo maličký časopis má pre nás veľký význam. Okrem hlavného evanjelizačného poslania sa v ňom zaznamenávajú všetky duchovné aktivity v rámci farského spoločenstva, ale aj jednotlivcov, ako aj spomienky na osobnosti našich predkov, ktorí svedectvom svojho života zanechali hlbokú stopu v duchovnom živote dediny.“

Blahoželáme!

Monika Hodnická, Adriana Lazorová

Foto: Peter Lazor

SPOJENIE ŠPORTU A VIERY

Na našich životných cestách sa môžeme niekedy stretnúť s prejavmi viery aj prostredníctvom športu.

Svedčí o tom športové podujatie Futbalový turnaj Tepličiek Slovenska, ktorý sa uskutočnil opäť po dvoch rokoch 2. júla 2022 v Tepličke nad Váhom (pri Žiline).

KRÁTKO O TURNAJI

Tento rok sa uskutočnil už 24. ročník tradičného športového zápolenia „A“ mužstiev a internacionálov zo štyroch Tepličiek na Slovensku: „našej“ Tepličky zo Spiša, Liptovskej Tepličky, obce Tepličky pri Hlohovci a domácej Tepličky nad Váhom. Futbalový turnaj sa koná striedavo vždy v inej obci a za tie roky vznikli mnohé priateľstvá medzi hráčmi, fanúšikmi, obcami. Na začiatku všetkých účastníkov srdečne privítal starosta usporadújúcej obce Viliam Mrázik, ktorý o. i. pozval prítomných aj na prehliadku obce s vyše 4300 obyvateľmi i návštevu miestneho Kostola sv. Martina, v ktorom sú uložené ostatky Žofie Bošňákovovej. Hráčom a fanúšikom sa prihovoral aj náš starosta Peter Lačný. Slávnostný výkop previedol miestny dekan Pavol Špita, čo bolo tiež milé, lebo väčšinou takéto výkopy absolvujú rôzne celebrity. Keďže podujatie trvalo celý deň, niektorí z nás sa vybrali aj do kostola.

ZO ŽIVOTA ŽOFIE BOŠŇÁKOVEJ

V Loretánskej kaplnke, ktorá je súčasťou Kostola sv. Martina, kde sú uložené ostatky Žofie Bošňákovovej, nás milo privítala staršia pani Justína Kozánková, ktorá nám veľmi ochotne priblížila jej život a poslanie.

Narodila sa 2. júna 1609 v Šuranoch v šľachtickej rodine, ako tretie zo siedmich detí. Od mala dostávala aj so svojimi súrodencami dobrú náboženskú výchovu, lebo ich vychovávala sestra nitrianskeho biskupa. Jej brat Štefan sa stal kňazom, neskôr nitrianskym biskupom. V sedemnástich rokoch sa vydala za baróna M. Šeréniho, ktorý však o pár mesiacov zomrel.

Vďaka vlastnému utrpeniu vníma utrpenie iných a hoci pochádza z grófskeho rodu, prejavuje lásku i pomáha každému núdznému človeku, vdovám, sirotám, starým ľuďom, vďaka čomu ju volali anjel Šurianskeho hradu. V dvadsiatich rokoch sa vydala za šľachticu F. Vešeléniho, s ktorým sa po svadbe presťahovali do renesančného kaštieľa v Tepličke nad Váhom, kde sa im narodili synovia Adam a Ladislav. Spolu s manželom tu zriadili útulok s nemocnicou pre chudobných, chorých, opustených. Ako

príkladná nábožná žena mala značný vplyv na manžela, deti i podriadený personál.

V roku 1644 za povstania J. Rákociho sa uchýlili na hrad Strečno, kde ochorela a 28. apríla vo veku nedožitých 35 rokov v povesti svätosti zomrela. Pochovali ju v krypte pod hradnou kaplnkou. V roku 1689 objavili na zrúcaninách hradu Strečno medzi asi 50 spráchnivenými rakvami a telami aj rakvu s neporušeným telom Žofie napriek tomu, že nebolo zabalzamované. V roku 1698 ju previezli do krypty kostola v Tepličke nad Váhom, odkiaľ ju v roku 1729 premiestnili do novopostavenej Loretánskej kaplnky.

Jej zachované telo bolo uložené v drevenej rakve s priesvitným skleneným vekom. 23. novembra 1997 nitriansky biskup Ján Chryzostom Korec oznámil začiatok procesu blahorečenia. 1. apríla 31-ročný Žilinčan vykonal barbarský čin – vyniesol truhlu z kostola a podpálil ju na dlažbe pred kostolom. Ostala z nej obhorená rakva s vyžíhanými úlomkami kostí a drobnými kovovými predmetmi. Osem dní ostala na tomto mieste silueta kríža. Odvtedy sú ostatky Žofie Bošňákovovej (živé tkanivá ramien, časti mozgu a kostičiek), uložené v antikorovej urne v zamrežovanom výklenku v Loretánskej kaplnke.

ÚCTA K ŽOFII

Loretánska kaplnka so Žofinými ostatkami roky priťahuje tisíce návštevníkov zo Slovenska i zahraničia, napríklad Kanady, Nového Zélandu, Cypru, Maďarska atď. Žofia už za svojho života bola obľúbená medzi svojimi poddanými. Jej čnostný život, láska k Bohu, k ľuďom, manželská vernosť, spravodlivosť, štedrosť, dobročinnosť voči chudobným vzbudzovali u nich obdiv a úctu. Jej heslo bolo: „*Po človeku majú zostať len dobré skutky, všetko ostatné odveje nelútostný čas.*“

Obyvatelia Tepličky nad Váhom osobitne žijú duchom Žofie Bošňákovovej. Nazvali po nej hlavnú ulicu, cirkevnú ZŠ i Dom pokoja a sú vďační za jej príhovor, ktorým boli viacerí ľudia uzdravení. Žofia robí doslova „divy“ v tejto dedine, lebo 18. júna bol vysvätený v poradí 32. kňaz, ktorý pochádza z tejto obce (18 žijúci), i 15 rehoľných sestier. V čase našej návštevy sa modlil v kostole práve novokňaz Peter Majerčík, CM, ktorý nás pozdravil a udelil novokňazské požehnanie. Z neformálneho rozhovoru s p. Ko-

zánkovou i s domácim starostom vyplynulo, že Žofia má iste vplyv na počte kňazských i rehoľných povolaní z obce.

Aj keď z víťazstva na turnaji sa tešili domáci futbalisti (naši boli druhí), ostatní hráči i fanúšikovia sa mohli tešiť z príjemnej atmosféry, dobrého futbalu, utužení priateľstiev a z Tepličky nad Váhom si mohli o. i. odniesť aj duchovné povzbudenie z návštevy kostola s odkazom čnostného života, možno už čoskoro blahoslavennej Žofie Bošňákovovej. A o rok sa môžeme tešiť na jubilejný 25. ročník u nás na Spiši, v Tepličke nad Hornádom.

Pre zaujímavosť: TV LUX 26. júla večer vysielala reláciu Teplička nad Váhom, obec Žofie Bošňákovovej.

Jozef Sendrej, Teplička

Literatúra: Hromník, Milan, 2009. Žofia Bošňáková. Ž. vyd. Trnava: Dobrá kniha

e-Rko

LETNÝ DETSKÝ TÁBOR 2022

Foto: archív e-Rko Markušovce

MLÁDEŽNÍCKÝ TÁBOR

ROK OD NÁVŠTEVY PÁPEŽA FRANTIŠKA

Tri septembrové dni roka 2021 sa zapísali hlboko do srdc mnohých Slovákov vďaka nezabudnuteľnej návšteve pápeža Františka. Mottom jeho návštevy bolo: „S Máriou a Jozefom na ceste za Ježišom.“ Okrem vzácneho požehnaní, ocenenia našej krajiny i prirodzenej pohostinnosti, nás tiež povzbudil v ochote navzájom si pomáhať a tvoriť jednotný celok inšpirovaný slovami Biblie. Čo všetko sa udialo v živote Svätého Otca počas uplynulého roka?

CYKLUS KATECHÉZ O SV. JOZEFovi

Od novembra 2021 do februára 2022 prebiehal cyklus katechéz pápeža Františka o sv. Jozefovi. Postupne vyzdvihol rôzne druhy inšpirácie, ktoré sv. Jozef ponúka modernému človeku. Či už ide o manželstvo, tichú evanjelizáciu svojimi skutkami, otcovstvo, snívanie alebo jeho patrónstvo umierajúcich, v každej fáze jeho života nájdeme mnoho podnetov na zmenu svojho správania. Obzvlášť dôležitou bola katechéza o sv. Jozefovi ako o prenasledovanom a odvážnom migrantovi, keďže ide o aktuálnu tému posledných rokov.

VOJNA NA UKRAJINE

Od začiatku invázie Ruska na Ukrajinu pápež František opakovane apeloval na politických predstaviteľov, aby ukončili vojnový konflikt a ušetrili životy nevinných ľudí. Upozorňoval na zverstvá vykonávané v mestách, kde prebiehali a stále prebiehajú boje, na zbytočné úmrtia civilistov, najmä matiek a detí, ako aj na náročnú situáciu vojnových utečencov, ktorí opustili svoje domovy, svoje rodiny a priateľov. Na druhý deň po začatí vojny osobne navštívil ruské veľvyslanectvo pri Svätej stolici a vyjadril svoje rozhorčenie z ruskej invázie. Na sviatok Zvestovania Pána, 25. marca, zasvätil Rusko a Ukrajinu Nepoškvrnenému Srdcu Panny Márie.

CYKLUS KATECHÉZ O STAROBE

Podľa úvodnej katechézy Svätého Otca z 23. februára sú seniori „novým národom“, pretože počas posledných desaťročí sa predlžuje priemerná dĺžka života celého ľudstva, no zároveň sa prehlbuje

priepasť medzi generáciami kvôli kultu mladosti. Počas šestnástich katechéz prebiehajúcich od februára do augusta, ktoré boli venované starobe ako takej, ako aj samotným seniorom, vyzdvihol ich múdrosť a schopnosť učiť mladých ľudí na základe svojich vlastných skúseností. Starobu označil za čas intenzívnej prípravy na stretnutie sa s Bohom, za požehnaný vek, počas ktorého sme v akomsi pozemskom noviciáte a pripravujeme sa na návrat ku svojmu Stvoriteľovi. Vyjadril tiež nádej na vzájomné prepojenie jednotlivých vekových skupín.

ZDRAVOTNÉ PROBLÉMY

V máji sa Svätý Otec prvýkrát objavil na verejnosti na invalidnom vozíku. Kvôli bolesti pravého kolena spôsobenej natiahnutými väzmi má problémy s chôdzou i státím. Invalidný vozík prvýkrát použil počas audiencie s rádovými sestrami a predstavenými z celého sveta, počas ich stretnutia v Ríme.

NÁVŠTEVA KANADY

Počas leta absolvoval Svätý Otec šesťdňovú návštevu Kanady, počas ktorej sa zameral najmä na postavenie pôvodných národov v spoločnosti a snahu zmierniť krivdy, ktoré boli na nich spáchané. Apoštolskú cestu využil na rozhovory s indiánskymi kmeňmi, ktorým sa ospravedlňoval za genocídu a nazval ju „kajúcou púťou“. Urobil tak prvýkrát počas svojho desaťročného pontifikátu, pretože hlavným cieľom tejto návštevy bolo gesto blízkosti voči pôvodným obyvateľom trpiacim v dôsledku kolonializmu. Prihovoril sa tiež kanadským kňazom a povzbudzoval ich, aby

ohlasovali Krista aj v dobe sekularizácie. Po tejto ceste priznal veľkú únavu a potrebu spomaliť. Počas tlačovej konferencie v lietadle pápež František spomenul, že doteraz neuvažoval nad rezignáciou, ale zdravotný stav ho k tomu možno donúti.

POSLEDNÁ ROZLÚČKA S KARDINÁLOM TOMKOM

Vo veku 98 rokov 8. augusta v Ríme poslednýkrát vydýchol najstarší a zároveň jediný slovenský kardinál, Jozef Tomko. Posledný príhovor na rozlúčke s touto významnou osobnosťou je uďalosťou vo Vatikáne, ktorá je úzko spojená so Slovenskom. Počas omše v Bazilike sv. Petra predniesol Svätý Otec modlitby nad rakvou, predsedal obradu posledného odporúčania a rozlúčky.

Zuzana Klučárová

NEOBYČAJNÝ ZÁŽITOK Z KÚPEĽOV

Nedávno mi pani Mária Kalafutová, vzácna osôbka a dlhoročná kostolníčka v našom chráme, pripomenula naše osobné stretnutie s otcom kardinálom Jozefom Tomkom v Bardejovských Kúpeľoch. Každoročne sme s manželom prežili niekoľko dní v tomto kúpeľnom prostredí na liečení. Stretli sme sa tu už so známymi pacientami, s kňazmi, ba aj s otcom kardinálom.

Každý deň po procedúrach sme išli do Kostola Povýšenia svätého kríža na svätú omšu. Veľkým prekvapením bolo, že v tom čase slúžil sväté omše otec kardinál Jozef Tomko. Kostol bol naplnený miestnymi veriacimi, kúpeľnými hosťami aj veriacimi zo širšieho okolia. Dokonca tento vzácny hosť prilákal do chrámu i neveriacich.

V kázňach poukazoval na to, že modlitbami treba ďakovať nášmu nebeskému Otcovi za veľký dar prostredia, v ktorom sa nachádzame, za dar krásnej a čistej prírody, dar vody, ktorá lieči telo. Okrem tejto vody máme prosieť aj o dar zázračnej duchovnej vody, ktorá prúdi z Božského srdca. Otec kardinál prosil o dar viery, ktorú sme dostali a máme ju zveľaďovať vo svojich rodinách.

Pri počúvaní jeho nádherných kázní človek zažíval skutočnú radosť

a pokoj, ktoré vyžarovali z tohto kňaza, rodoľuba, Slováka, múdrego a vzdelaného človeka, naplneného láskou, múdrosťou, skromnosťou, nádhernou ľudskosťou a pokorou.

Počas jednej z večerných prechádzok po kúpeľoch sme stretli kardinála Jozefa Tomka. Pozdravili sme ho kresťanským pozdravom, no nečakali sme, že sa pri nás pristaví, podá nám ruku a prehodí s nami zopár slov. Toto osobné stretnutie s otcom kardinálom hoci sa odohralo už pred pár rokmi, bolo a navždy ostane pre mňa nezabudnuteľným, prekvapivým a neobyčajným zážitkom.

Som vďačná Pánu Bohu za túto chvíľu stretnutia so vzácnym a drahým človekom, obľúbeným kňazom, kardinálom, ktorý svojou pravicou požehnával veriacich.

Náš milovaný otec kardinál 8. 8. 2022 odišiel do večnosti k Otcovi. Túto správu s hlbokým smútkom a žiaľom prijal slovenský národ i celý kresťanský svet.

Otec kardinál Jozef Tomko patrila medzi najvýraznejšie osobnosti Katolíckej cirkvi a medzi rešpektované morálne autority. Bol človekom, ktorý svojou osobnosťou a charizmou ovplyvnil Cirkev vo svete i na Slovensku.

Anna Michalíková, Markušovce

Foto: Peter Lazor

ABY SLOVENSKO NESTRÁCALO NÁDEJ

Dňa 8. augusta 2022 rýchlosťou blesku sa Slovenskom rozletela správa o úmrtí otca kardinála Jozefa Tomka.

Vzápätí sa akoby na internete a v médiách roztrhlo vrece s informáciami z jeho života.

Niet divu, patril k najväčším osobnostiam Slovenska z komunistickej a postkomunistickej doby.

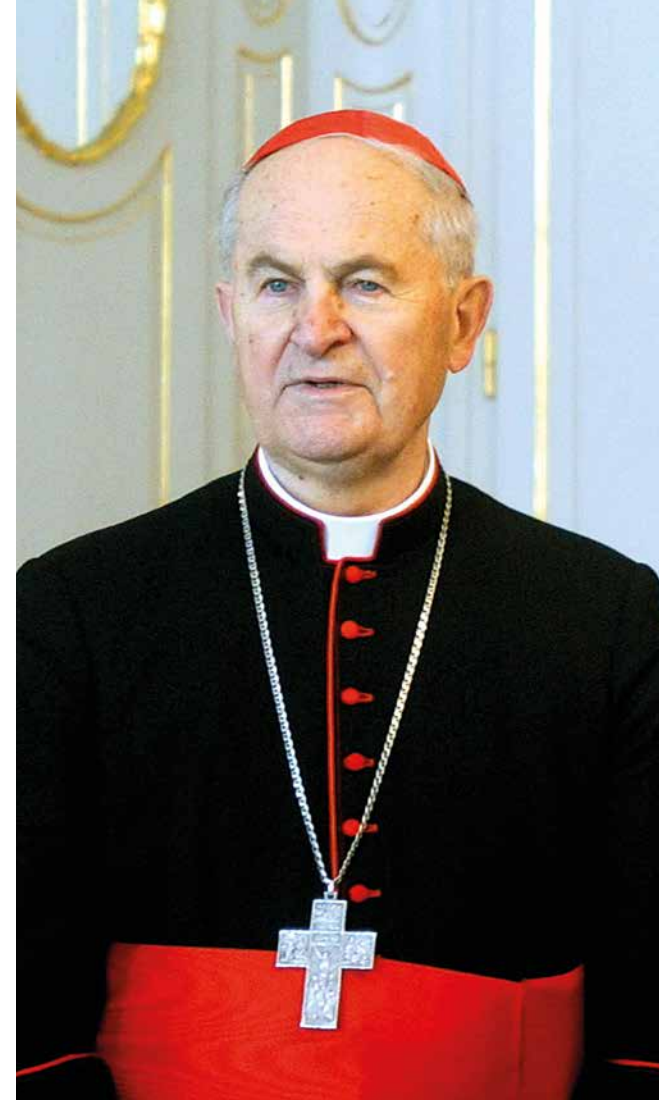
Kardinál Tomko si vedel nájsť čas aj na spoločnosť s deťmi. Foto: archív rodiny Vítkovej

Pohreb v Katedrále sv. Alžbety v Košiciach.
Foto: Adriana Lazorová

Pochádzal zo Zemplína, z obce Udavské pri Humennom, z jednoduchých a chudobných pomerov, odkiaľ na začiatku 20. storočia najviac Slovákov odchádzalo za vidinou lepšieho života do Ameriky. Jednoduchosť a skromnosť ho sprevádzali celý život, hoci bol druhým najvyššie postaveným mužom v hierarchii Rímskokatolíckej cirkvi. Radil trom pápežom – súčasnému Františkovi, Benediktovi XVI. a Jánovi Pavlovi II., ku ktorému mal najbližšie. Obaja pochádzali z rovnakého geopolitického európskeho priestoru a s obyvateľmi vo svojich krajinách čelili náboženskej neslobode. Bez povýšenia vypočul a poradil každému,

kto ho o to požiadal. Zvykol pomenovať veci pravým menom.

Mladého a schopného diakona na štúdiá do Ríma vyslal košický biskup Čársky. Tu ho zastihol komunistický prevrat vo februári 1948, kedy komunisti v bývalom Československu na dlhé roky uchopili moc. Tí sa rozhodli vykoreniť tisícročné duchovné dedičstvo – vieru a neštítli sa proti kňazom a zasväteným osobám, ktoré odmietali spoluprácu, použiť akékoľvek neľudské a nevyberané prostriedky. Otec kardinál Jozef bol za kňaza vysvätený v Ríme v roku 1949 bez prítomnosti jediného člena rodiny. Dokázal si predstaviť, čo by ho po návrate do vlasti

čakalo, rozhodol sa zostať. Dlhé roky mu nebolo umožnené navštíviť rodnú krajinu, napriek tomu mal Slovensko neskutočne rád a vždy sa k nemu hrdo hlásil. Po páde železnej opony ho každoročne navštevoval. Rád oddychoval v obľúbených Bardejovských Kúpeľoch. Dóm sv. Alžbety v Košiciach si vybral za miesto posledného odpočinku. Košičania mu pripravili poslednú rozlúčku, akú Slovensko dávno nezažilo.

Otec kardinál Jozef bol nesmierne pracovitý. V odlúčení obhájil tri doktoráty, v pomerne mladom veku bol zvolený za prefekta Kongregácie pre

evangelizáciu národov, za pomoci amerických Slovákov v Ríme založil Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda, ktorý v čase totality vydával a distribuoval množstvo náboženskej literatúry. Svoju múdrosť čerpal zo Svätého písma. Veril, že tak ako všetky kniežatstvá a mocnosti tohto sveta sa rozpadnú, že raz padne aj komunizmus. Trápil ho osud Slovenska. Tvrdil, že jeho strategická poloha v strede Európy ho predurčuje byť mostom medzi dvomi odlišnými kultúrami, racionálnym západom a emotívnym východom. Podľa jeho názoru je potrebné zahodiť všetko, čo je zlé a z oboch kultúr prebrať to, čo je dobré. Slovensko má budovať svoju prosperitu na duchovnom dedičstve sv. Cyrila a Metoda, ktorí aj jeho pričinením boli vyhlásení za spolupatrónov Európy. Želal si, aby Slovensko ani v turbulentných časoch a v dobe krízy nestrácalo nádej.

Veríme, že aj o otcovi kardinálovi JOZEFOVI TOMKOVI budú platiť slová sv. Pavla: „Beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec víťazstva, ktorý v onen deň mi dá Pán.“

Monika Hamráková, Markušovce
Foto: zdroj internet

Kardinál Jozef Tomko na Levočskej púti v júli 2014..

UŽ SI ČÍTAL TEN BESTSELLER?

Prečo starší ľudia častejšie čítajú Bibliu? Lebo sa pripravujú na záverečné skúšky.
Z každej strany na nás doliehajú hlasy: „Toto by si mal robiť a toto zase nie.
Mal by si viac športovať, nejest' biele pečivo, správne sedieť...“

V duchovnom živote je to podobné. Mali by sme viac chodiť do kostola, menej ohovárať, viac sa modliť a čítať Sväté písmo. Ako si na tom ty? Máš Bibliu na svojom nočnom stolíku, alebo je založená medzi ostatnými knihami? Mnoho kresťanov má dnes väčší záujem stiahnuť si do mobilu Korán, ako čítať Sväté písmo. Filozof Søren Kierkegaard povedal, že Biblia je Boží úbožný list, ktorého adresátom je každý z nás. To je ponuka, ktorá sa neodmieta.

Ako teda začať? Možno si sa už o to pokúšal, no prvé stránky sa ti zdali zložité. Viacero autorov sa zhoduje na tom, že na začiatok je dobré čítať Nový zákon – rozjímať o živote Pána Ježiša a takto ho spoznať viac. Evanjelii taktiež počujeme pri každej svätej omši. No keď si ich čítaš zaradom, objavujú sa detaily, ktoré Ti môžu pri „kostolnom“ počúvaní uniknúť. Taktiež platí, že nie je dobré otvoriť si Sväté písmo na náhodnom mieste a hľadať v texte, na ktorý ti padne zrak odpoved' na tvoje otázky. Z mojej skúsenosti môžem povedať, že mi raz takto „náhodne“ vyšiel verš: „Ale ktosi ich predbehol do Gazary, aby zanesol Jánovi zvest' o zavraždení jeho otca a jeho bratov“ a že: „(Kráľ) už poslal, aby zabili aj teba.“ 1 Mach 16, 21 (Nie, nebolo to niečo čo som vtedy potrebovala počuť.) Na druhej strane pokiaľ čítaš texty zaradom, veľaokrát ti „sádnú“ presne do situácie, ktorú prežívaš.

Niekedy sa môže stať, že ťa v danej stati nič neosloví. Neprestávajú čítať. Hlavne v Starom zákone sú mnohé pasáže napísané ťažkým jazykom a čítanie je nezábavné. Je to podobné

ako s jedlom. Služi nám na to, aby sme mali energiu a potrebné živiny, ale taktiež pre potešenie. Keď si mal korunu a stratil si chuť, tak jedlo plnilo len svoju prvú funkciu. Všetko chutilo ako piliny. Podobne je to aj so Svätým písmom. Nemusíme stále cítiť, ako sa Slovo dotýka nášho srdca. Niekedy sa jednoducho v tichu sýti naša duša.

Pozývam ťa, aby si si dal do nasledujúceho školského (akademického) roka predsavzatie čítať Sväté písmo. K slovám „nemám čas“ sa Peter Kreft v knihe Môžeš (s)poznať Bibliu vyjadril takto: „Vyzývam každého čitateľa, aby si našiel dobrú výhovorku (Bohu, nie mne a ani sebe) na to, prečo si každý deň nenájde pätnásť minút, aby použil túto základnú pomôcku na naplnenie zmyslu svojho života.“ Skús začať modlitbou k Duchu Svätému, aby ti otvoril srdce na to, čo ti Pán chce povedať. A potom čítaj, premýšľaj, predstav si, ako sa daný príbeh odohráva, ostáň chvíľku v tichu a načúvaj, čo ti Boh hovorí do tvojho života. Na záver by som chcela dodať myšlienku pápeža Františka: „K nasledovaniu Ježiša nestačia dobré snaženia, potrebné je každodenne počúvať jeho volanie. (...) Drahí bratia a sestry, dajme v našom vnútri miesto Božiemu slovu! Čítajme si každý deň pár riadkov z Biblie. Začnime Evanjeliom: majme ho otvorené doma na nočnom stolíku, nosme si ho so sebou vo vrecku alebo v taške, otvorme si ho v mobile, nechajme, aby nás každý deň inšpirovalo. Objavíme, že Boh je blízko, že osvetľuje naše temnoty a že s láskou privádza náš život na hlbinu.“

Mária Reinerová ml.

**Skús začať modlitbou k Duchu
Svätému, aby ti otvoril srdce na to,
čo ti Pán chce povedať.**

SPIEVAJME S CELÝM NEBOM

V predchádzajúcich vydaniach časopisu PaD sa niekoľko autorov podrobnejšie venovalo vo svojich článkoch jednotlivým častiam svätej omše z liturgického pohľadu.

Dp. Cyril Hamrák napísal pár slov aj o liturgických spevoch, ktoré sú počas každej svätej omše rovnaké, mení sa iba nápev – melódia (podľa liturgického obdobia a možností organistu). Práve jeden z týchto liturgických spevov by som vám rada priblížila trochu viac. Ide o spev Sanktus – Svätý, ktorý zaznieva po prefácii – ďakovnom hymnuse.

Pri speve Svätý sa teda reálne pripájame k anjelom a svätým v nebi, ktorí rovnako ako my spievajú Bohu na jeho oslavu. Ako to teda prežiť hlbšie? V prvom rade sa potrebujeme pozastaviť nad slovami, ktoré vlastne spievame a dôvodom, prečo ich spievame. Mne pomáha, keď si predstavím, že je kostol alebo iný priestor, kde sa odohráva svätá omša, plný anjelov a svätých, ktorí spolu s nami tento spev spievajú. Hoci ich svojím fyzickým zrakom nevidíme, ten duchovný nám umožňuje presvedčiť sa, že to oni spievajú, a my sa k nim len pripájame. Hudobnosť Sanktusu môžu organista, spevák, zbor a iné hudobné nástroje stupňovať. Preto sa hlavne počas sviatkov, ktoré sú už svojou povahou oslavné, snažíme vystupňovať spev použitím hlasnejších registrov na organe. Naopak v čase, kedy je povaha svätej omše skôr kajúcna (napríklad Pôstne obdobie, či zádušná svätá omša), a zvuk organu sa má používať len ako doprovod, spev Sanktus zaznieva rovnako umiernené ako všetky ostatné spevy. Najdôležitejšie je, aby sme i v čase, kedy nám je ťažko, dokázali vzdať Bohu slávu a vyvýšiť ho nad všetko.

Prajem nám, aby sme odteraz neodriekavali toľkokrát už zopakované slová Sanktusu, ale aby sme z hĺbky srdca oslavovali týmto spevom svojho Stvoriteľa a svoj duchovný zrak upierali na tú nádhru, ktorá nás čaká v Božom kráľovstve.

Petra Klučárová, organistka

Po prečítaní knihy Baránkova večera od Scotta Hahna sa zmenilo moje prežívanie a postoj, s ktorým tento spev počas svätej omše spievam. V liturgickom spevníku, ktorý je pre organistov základným notovým manuálom s liturgickými spevmi, sa označuje aj ako Oslava Trojjediného. Je jednou z najstarších častí svätej omše, pochádza z 8. storočia pred Kristom. Neodporúča sa spev recitovať, v najvyššej možnej miere je vhodné uprednostniť spev pred recitovaním. Sanktus by mal byť radostným jasajúcim zvolaním, pretože v tomto speve sa naše hlasy spájajú s anjelní a celým stvorením pred Božím trónom (Zjv 4,4 8). Zároveň víťame Krista, pričádzajúceho do Jeruzalema obetovať sa, čo sa neskôr sprítomní na oltári.

MONOGRAFIA MARKUŠOVIEC

Dňa 10. júna 2022 sa v priestoroch letohrádku Dardanely uskutočnilo slávnostné uvedenie knihy o Markušovciach do života.

Na slávnosti sa zúčastnili za spoluautorov monografie Jozef Fajgel, Marián Jančura, Mária Gurčíková, Miroslav Števík. Ďalšími hosťami boli Peter Máriássy a starosta obce. Vo vstupnom vestibule privítala hostí folklórna skupina Markušovčan.

Na začiatku slávnosti odznela klavírna skladba v podaní Martiny Mrovčákovskej a na husliach zahrála skladbu Ave Mária Anička Grečková. O ďalší kultúrny program sa postarali žiaci zo Základnej školy v Markušovciach. Hudobne prispel Timotej Zavacký skladbami na gitare. Publiku sa prihovorili starosta obce, zostavovateľ a editor Jozef Fajgel, ktorý zdôraznil, že markušovská monografia mala pôvodne vyjsť pri príležitosti okrúhleho výročia obce. Ako uviedol, kvôli „monografickej karanténe“ sa termín posunul, a tak kniha vyšla pri príležitosti 732. výročia písomnej zmienky obce. Ďalej sa prihovárali Marián Jančura, Mária Gurčíková, historik Miroslav Števík, ktorý poznamenal, že oficiálna písomná zmienka o Markušovciach však pochádza až z roku 1280. Príhovory uzatvoril Peter Máriássy.

Na záver slávnosti zástupcovia kolektívu spoluautorov pokropili knihu symbolicky vodou z prameňa a vetvičkou krušpánu z parku Dardanely z čaše Máriássyovcov. Následne prvé výtlačky knihy osobne podpísali a rozdali hosťom.

Pozvaní hostia sa počas spevu súboru Markušovčan presunuli do spodných priestorov, v ktorých na všetkých čakalo sviatočné občerstvenie. Slávnosť moderovala Katarína Gbúriková.

-red-

MARKUŠOVCE

TELO A KRV KRISTA, ANJELSKÝ POKRM

Sviatok Najsvätejšieho Kristovho tela a krvi tohto roku pripadol na 16. jún 2022. Tradičná slávnosť sa konala na kostolnom dvore. Oltárik pripravil členky 3. a 4. ruže. Zlovestné mraky ju trochu urýchlili, ale nič neubrali z jej dôstojnosti.

PRIJMI, MATKA, V NÁRUČ DIETKY

Dňa 26. júna 2022 sa vo farskom kostole konala slávnosť 1. svätého prijímania. Prvýkrát do svojho srdiečka prijali Pána Ježiša 3 deti a 2. júla 2022, na sviatok Navštívenia Panny Márie, túto sviatosť prijalo 5 rómskych detí. Je veľká škoda, že niektoré deti z Markušoviec prijali túto sviatosť v iných kostoloch. Nech sú dôvody akékoľvek, naše spoločenstvo sa vždy nesmierne teší z podobných slávností a sprevádza prijímajúcich svojimi modlitbami. Otvorená komunikácia a ústretovosť je cesta ku kompromisu a k všeobecnej spokojnosti.

LETNÉ TÁBORY V RÉŽII ERKA

Aj tohto roku mali naše deti možnosť tráviť časť prázdnin v táboroch, ktoré zorganizovali naši šikovní a najmä ochotní eRkári. Tábor Cesty sveta pre staršie deti od 12 rokov sa konal v dňoch od 25. do 30. júla 2022 v Zubáku pri Púchove. Zúčastnilo sa ho 31 detí, ktoré si pochvalovali nápaditosť a dobrú organizáciu. Tábor Labková patrola pre menšie deti od 4 rokov prebiehal od 21. do 24. augusta 2022 na fare v Markušovciach. Ďakujeme všetkým animátorom, ktorí obetovali svoj voľný čas a podieľali sa na realizácii táborov. Nech dobrotvivý Pán hojne odmení ich ochotu nezištne slúžiť.

POĎAKOVANIE

V týchto dňoch sa dožíva úctyhodných deväťdesiatich rokov pani kostolníčka Mária Kalafutová. Z nich vyše tridsať obetovala služby nášmu kostolu a farskému spoločenstvu. Chceme sa aj touto cestou úprimne poďakovať za túto dlhoročnú a vytrvalú službu, popriať jej veľa Božích milostí a stálu ochranu nebeskej Matky, Panny Márie. Nech dobrotvivý Pán hojne odmení všetky jej obety a námahy.

Monika Hamráková

TEPLIČKA

- Veľkonočné sviatky v apríli sa po dvoch rokoch (kvôli pandémie) slávili v kostole za hojnej účasti veriacich Tepličky. Krížová cesta na Veľký piatok sa konala s p. farárom Štefanom Salokom a p. kaplánom Romanom Sanigom vonku na kalvárii. Pašie v kostole spievali organistka Lucia Hamráková, kostolník Pavol Dzimko a miništrant Oliver Siksa.
- 15. mája 2022 sa uskutočnili v kostole voľby horliteľiek ružencového bratstva. Horliteľkou RB bola zvolená Mária Blašková. Horliteľkami ruží boli zvolené: Mária Sendrejová, Katarína Rumanová, Helena Holečková, Helena Vilkovská a Margita Tekáčová.
- 16. júna 2022 pripravili ochotní veriaci Tepličky okolo kostola oltárik pri príležitosti sviatku Božieho tela.
- 19. júna 2022 v Tepličke pristúpilo k 1. svätému prijímaniu 10 detí, ktoré im udelil p. kaplán Roman Saniga. Deti: Alexandra Macejová, Alexandra Hamráková, Amália Hamráková, Simona Blašková, Viktória Draľová, Hana Hamráková,

Olívia Kapitančíková, Nina Marcincáková, Jakub Holečko, Marco Lačný. Pripravovali: Frederika Kapalková, Janka Zekuciová, Diana Murdžáková, Žofia Zekuciová.

- Po dvoch rokoch (už bez obmedzení) putovali ako tradične veriaci z Tepličky na sviatok Navštívenia Panny Márie do Levoče a 16. júla na sviatok Panny Márie Karmelskej do Schulerlochu, seniori autobusom, ostatní individuálne.
- V polovici júla členovia HR z Tepličky vyčistili a nalakovali kríže krížovej cesty na kalvárii
- V stredu 22. júna 2022 sa konala v kostole filiálky Teplička výročná poklona Najsvätejšej sviatosti oltárnej.
- 11. augusta 2022 ctelia sv. Filomény z Tepličky putovali do Spišského Podhradia na 10. ročník púte autobusom aj individuálne.
- 14. augusta 2022 sa skupinka veriacich (aj v krojoch) z Tepličky zúčastnila v procesii odpustovej slávnosti Nanebovzatia Panny Márie v Lieskovanoch.

Jozef Sendrej, Mária Koňaková

ODPUSTOVÁ SLÁVNOSŤ

Vlani sa oživila tradícia v rámci našej farnosti Markušovce, že keď je v niektorej obci odpustová slávnosť (farnosti alebo filiálke) z ostatných dvoch obcí prídu v procesii veriaci (niektorí aj v krojoch) na odpustovú slávnosť, čo je chvályhodné. Aj tohto roku sa stretli na rázcestí do Lieskovian menšie spoločenstvá veriacich z Tepličky a Markušoviec a spoločne s domácimi vytvorili peknú procesiu veriacich. Viacerí boli oblečení v krásnych krojoch a aj takýmto spôsobom preukázali svoju vieru a zachovávajúc tradície prispeli k oslave Sviatku Nanebovzatia Panny Márie. Vďaka patrí tým, ktorí to zorganizovali: p. Štefanovi Kapustovi a rehoľnej sestričke Ingrid Kapustovej z Lieskovian, p. Anastázii Sopkovej (p. Kamenickej) z Markušoviec, p. Vladimírovi Gbúrovi z Tepličky a tiež mládencom, dievčatám i skôr narodeným v krojoch zo všetkých troch dedín.

VYDÁVA

Rímskokatolícka cirkev, farnosť Markušovce

Zodpovedná redaktorka:

Mgr. Monika Hodnická

Redaktori:

Mgr. Adriana Lazorová
Peter Lazor

Mária Koňaková

Mgr. Jozef Sendrej

Mgr. Barbora Chovancová

Mgr. Zuzana

Klučárová, PhD.

Sadzba

a grafická úprava:

Dana Košková

Technické

spracovanie:

Tlačiareň Kežmarok

Jazyková úprava:

Mgr. Barbora Chovancová

Odborný konzultant:

Mgr. Štefan Saloka

Imprimatur:

prof. ThDr. František

Tondra, spišský

diecézny biskup

BÚ 16. 2. 1999,

č. prot. 113/99.

Registrované OÚ,

odbor školstva a kultúry

v Spišskej Novej Vsi,

reg. č. 2/99.

Náklad 1000 kusov.

Adresa redakcie:

Rímskokatolícka cirkev,

farnosť Markušovce,

Michalská 52,

053 21 Markušovce

Kontakty:

www.pokojadobro.sk

www.facebook.com/

Pokojadobromarkušovce

Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky.

Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

NEPREDAJNÉ.

Časopis vyšiel aj s podporou obce Markušovce.

PRVÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE

2022

MARKUŠOVCE

Foto: P. Lazor

TEPLIČKA

Foto: J. Sendrej